

Ikki bar til at bíða eftir

– Victor legði seg eftir at nýta eitt smidligt mál, sum lá nærri talimálinum og var lættfatiligt hjá bæði teimum eldru og børnunum og gott at lesa og skilja, segði Zacharias. Zachariassen í einum fyrilestri, tá standmyndin av Victori Danielsen varð avdúkað í Fuglafirði næstseinsta sunnudag. Í hesum blaðnum kemur seinni partur av fyrilestrinum. Fyrri partur varð prentaður seinasta vikuskiftið

Tað vóru fleiri orsøkir til, at Victor Danielsen fór undir at týða Skriftirnar. Fyrst, tí tað gingu so mong ár at bíða eftir øllum Nýggja Testamenti hjá Dahl, fyrri ikki at tala um Gamla Testamenti og alla Bíbliuna. Victor nevnið í hesum sambandi ein mann, ið helt fyrri við seg:

“Ikki ber til at bíða eftir Bíbliuni í ein heilan mansaldur!”

Tað fyrsta, ið Victor Danielsen týddi av Nýggja Testamenti – sum eina roynd – var Galatiabrævið, sum enn ikki var komið út í týðing Dahls, tá ið Victor fór undir at týða tað. Tað kom út í 1931. Henda roynd Victors var so væl fagnað, at brøður stuðlaðu honum til at halda fram við at týða alt Nýggja Testamenti. Hetta fór hann undir á vári 1934 og var týðingin longu liðug tíðliga í 1937. Nýggja Testamenti í týðing Victor Danielsens kom sostatt út 30. mars 1937, trýggjar vikur áðrenn týðing Jákup Dahls.

Ein onnur orsøk til, at Victor fór undir at týða, var tað føroyska málið. Rótføroyska týðing Dahls tóktist ov forn og torskild hjá tí vanliga fólkinum, við tað at ein stórir partur av føroyingum ongantíð hevði lært føroyskt. Danskt var hitt almenna málið og føroyskt var bronglað og avlagað eftir fleiri hundrað ára danska ávirkan. Tí legði Victor seg eftir at nýta eitt smidligt mál, sum lá nærri talimálinum og var lættfatiligt hjá bæði teimum eldru og børnunum og gott at lesa og skilja.

Soleiðis var støðan í 1937. Nú áttu vit tvær týðingar av Nýggja Testamenti, men ikki Gamla Testamenti. Tískil fór Victor beinan vegin undir at týða restina av Bíbliuni. Tað var ikki smávegis tak at fara í holt við.

Hann byrjaði hetta arbeiði í mars mánaði 1937, sama mánaði, sum Hitt Nýggja Testamentið var komið út, og hann var liðugur við Gamla Testamenti longu í mai 1939.

Sonur Victor, Dánjal, sum tá bert var 16 ára gamal, skrivaði

handritið til alla Bíbliuna á skrivimaskinu. Tað taldi tilsamans meira enn 3000 ørk.

So var farið undir fyrireikingar til at fáa Bíbliuna prentaða. Í sambandi við rættlestur og aðrar týðandi uppgávur, vóru nógvir góðir menn, sum stóðu Victori við lið. Millum hesar var ein, sum gjørdi eitt megnararbeiði, ið lítið hevur verið at hoyrt um, og tað var Jens av Reyni. Meðan Victor tókst við tað andliga arbeiðið, tók Jens av Reyni sær av tí handliga og brævaskeftinum við prentsmiðjur, pappírsvirki og aðrar fyrirkur til tess at fáa Bíbliuna prentaða og innbundna.

Byrjað verður at fyrireika prenting í Noregi

Á sumri í 1939 fékk Jens av Reyni fatur á norsku prentsmiðjuni, Grøndahl & Søn í Oslo, sum átók sær at prenta Bíbliuna á føroyskum. Farið varð undir at seta tekstin um nýggjársléitið í 1940. Handrit og rættlestrar vórðu send postvegis við skipi millum londini. Arbeiðið helt fram, hóast seinni heimsbardagi longu var brostin á og postsambandið millum Føroyar og Norra varð darvað. Men fleiri rættlestrar vórðu gjørdar og einar 200 síður av Bíbliuni settar, tá ið Norra og Danmark vórðu hersett av týskinum í apríl í 1940. Tá steðgaði alt samband millum londini og onkrir rættlestrar komu ongantíð vegin fram.

Hetta kom illa við hjá Victori og hinum, tí nú sá myrkt út, at Bíblían á føroyskum fór at koma út snarlaga. Men soleiðis vildi Harrin tað, og á henda hátt lagaði Hann tað soleiðis, at tá ið vit endiliga finga Bíbliuna í 1948, finga vit hana á nógvi betri føroyskum máli, enn, um hon hevði verið prentað í Norra undir krígunum.

Tað, sum hendi undir heimsbardaganum, meðan Føroyar vóru avskornar frá umheiminum, var at føroyska málið mentist og broyttist nógvi til tað betra og

hugburðurin í fólkinum broyttist og bøttist munandi móttvegis føroyska málinum og øllum føroyskum. Tá ið so kríggið var av, skilti Victor, at neyðugt var at bøta málið í týðingini og gera málsligar tillagingar. Hetta var eitt stórarbeiði, men tað mátti gerast.

Talan var kortini ikki um eina nýggja týðing, sum onkur vil vera við.

Eftir heimsbardagan varð samarbeiðið tikið upp aftur við Grøndahl & Søn í Oslo, men teir søgdu, at teir megnaðu ikki at prenta føroysku Bíbliuna innan tey fyrstu 3 árin, og tá vórðu føroyingarnir ikki hugaðir longur at halda fram við arbeiðinum í Norra. Soleiðis helt tað samarbeiðið uppat.

Farið verður undir fyrireikingar til prenting í Føroyum

Hetta gjørdi, at Jens av Reyni nú útvegaði sær egna prentsmiðju í Havn, nevnd Bókarent. Hann keypti setimaskinu úr Amerika og brúktu prentimaskinu úr Onglandi, alt við tí fyrri eyga, burturav at fáa Bíbliuna prentaða. Sjálvur stríddist hann av øllum alvi at fáa fatur á pappíri í Danmark og Norra og ymsastaðni í Bretlandi. Indiapappír var tað torførasta at framvega, men við tógvið stríð eydnaðist honum at enda at fáa nóg mikið indiapappír til 2000 Bíbliur og vanligt bíbliupappír til 3000.

Setingin, prentingin og innbinding av Bíbliuni

Kønir menn innan prentlistina siga, at í teirra verð var tað óðamannaverk at fara undir at prenta Bíbliuna í Føroyum, so stutta tíð eftir kríggið og við so vánaligu tólum, teir høvdu til hetta kravmikla arbeiði. Tað hevði nóg illa latið seg gjørt í dag! Men tað læt seg gera! Og tað má sigast at vera eitt bragd!

Setararnir og prentararnir gjørdur, við hjálp Harrans, tað ómøguliga møguligt!

Setingin varð liðug um ólav-søkuleitið í 1948 og prentingin fór fram á heysti 1948 og á vári 1949.

Men Jens av Reyni upplivdi hetta tíanverri ikki, tí í juni mánað 1948 tók Harrin hann, mitt í arbeiðinum, heim til Sín, bert 62 ára gamal.

Torført var at fáa Bíbliuna innbundna, við tað at skinn, leður og annað tilfar til innbindingar var so avmarkað og nærum ómøguligt at framvega. Men nakað varð falsað, heft og seymað hjá Herluf Arnason í Havn og síðani alt sent við “Barjamu” til Skotlands til innbindingar. 50 Bíbliur vórðu fullfíggaðar í 1948, men alment kom Bíblían ikki út fyrr enn 19. mars 1949.

Ein stórir dagur

Hetta var ein stórir dagur. Petur Háberg helt fyrri, at “hetta var ein søguligur dagur fyrri Føroya

fólk: Bíblían á føroyskum lá á borðinum, liðugt prentað og vakurt innbundin” og „tá áttu øll landsins merki at verðið vundin” í húnar hátt!”

Olaf Joensen, av Viðareidi, tók soleiðis til: “Vit høvdu ta stóru gleði og upplivdu henda mikla dag, tá vit stóðu við føroyskari bíbliu í hondini. Hesin livandi veruleiki gjørdi mangan mann og manga kvinnu heit um hjartað, og í tilhaldum teirra rættvísu var mikil fagnaður og frøi.”

Ja, mong kendu tað eins og Per uppi í Toft í Söldarfirði, tá ið hann fyrstu ferð helt føroysku Bíbliuni í hondini. Hann kroysti hana inn at barminum og takkaði rørdur Gudi fyrri, at nú áttu vit hana á móðurmálinum.

Offurviljin var stórir

Hetta megnarverk hevði ongantíð sæð dagsins ljós, um trúgvandi fólk og samkomur í Føroyum ikki sjálvboðin høvdu stuðlað hesum góða tiltaki so dyggiliga. Innsavningar høvdu verið líka